

Antōn Czechow

ŻYCI WE PYTAJNIKACH I WYKRZIKNIKACH

Za dziecka. Co wōm Pōn Bōg doł – synka abo cera? Hned bydōm krzciny? Wieli bajtel! Kindermyjdla, niy upuście go! Jezderkusie! Spadnie!! Zymby mu wylazły? A co ōn to mo? Świńcuch? Zebiercie mu tego kota, bo go podropie! Pociōng ino ujka za fōns! To tak! Niy ślim-tej! Bebok idzie! Ōn już poradzi chodzić! Biercie stōnd tego gizda – ōn zgłobi! Co ōn wōm narobiōł?! Biydny szakiet! Nō ale przeca wyschnie! Kalamorz ôbalōł? Spikej, bōmbliku! Ōn już godo! Ach, co za uciecha! A powiydz nōm ino co! Małowiela fōrmōny by go przejechały!! Wygnać kindermyjdla! Niy stōj na cugu! Niy ma vos to gańba takigo małego loć? Niy becz! Dejcie mu futermeloka!

Za pachōła. Pōdź sam ino, dostaniesz lyjty! Kaj żeś se tyn nos roz-trzas? Niy nerwuj mamulki! Ty żeś już przeca niy ma bajtlik! Niy podłaż ku stołowi! Ty bydziesz jod potym! Czytej! Niy wiysz? Bier sie do kōnta! Cwaja! Niy wraźuj gwoździ do kapsy! Pojakiymu niy suchosz mamulki? Jydz jak należy! Niy dubej w nosie! To ty żeś Mitje sproł? Rojber! Czytej mi bojka ôd Kryłowa! Jak bydzie ôd tego mianownik liczby mno-gij? Dodowej i ôdyjmuj! Raus ze klasy! Dzisiej niy dostaniesz ôbiadu! Lygać! Już je dziewiynć! Ōn ino przy gościach tak pocho! Cyganisz! Poczosej sie! Ciś ôd stoła! Pokoż mi ino swoji ôcyny! Juzaś strzewiki stargane?! Takimu wielimu synkowi je gańba buceć! Kaj żeś zaś tyn mōndurek ufifroł? Niy nastykna im sprawiać! Zaś cwaja? Kiej jo cie na ôstatek przestana pracć? Jak bydziesz kurzōł, to cie wygnōm z chałpy!

Jak bydzie stopiyń nojwyższy ôd facilis?¹ Facilissimus? A katać tam! Fto te wino wypiół? Dziecka, małupica na plac przikludziyli! Za co żeście mojigo synka ôstawiyli na drugi rok? Starka prziszli!

Za karlusa. Na gorzołka jeszcze mosz czas! Wyklarujcie prawidło nastympstwa czasōw! Za wczas, synku, za wczas! Jak jo bōł teli jak ty, to żech jeszcze nic ô takich rzeczach niy wiedzioł! Ty sie jeszcze bojisz kurzić przy ôjcu? Co za gańba! Ninka cie dała pozdrowić! Biermy sie za Juliusza Cezara! Tukej mōmy ut consecutivum? Ach, dziōbeczku! Dejcie pokōj, panoczku, bo... powiył tacikowi! Nō, nō..., ty strzigo! Brawo, już mi rośnie fōns! Kaj? Wcale niy rośnie ino żeś se go namalowōł! Nadine mo piykny kark! Do kieryj klasy karlus chodzi? Nō ale, tatulku, przeca jo musza mieć taszyngeld! Natasza? Znōm! Jo żech u nij bōł! To żeś je ty? Podziwejcie sie, jaki śwynty! Dej ino cygareta! Kiebyś ty wiedzioł, jak jo ji przaja! To je boginio! Kończa gymnazjōm i żynia sie z niōm! Maman, to niy ma ôd wos sprawa! Poświynca wōm swoja poezyjo! Ôstow mi co zakurzić! Trzi achtliki i jo już je chycōny! Bis! Bis! Braaawo! Ty żeś isto niy czytoł Borna? Niy cosinus ino sinus! Kaj je tangyns? Sōńka mo ôły! A moga ci dać kusika? Wypijymy? Hurraaa, zdoł żech matura! Napiszcie na mōj rachōnek! Pożyczycie dwadziyscia piynć marek? Fater, jo sie żynia! Przeca żech doł słowo! Kaj żeś to ôstoł na noc?

Miyndzy 20 a 30 lot. Pożyczycie sto marek? Na jaki fakultet? Mie to je ganc egal! Wiela trza bulić? To doś tōnio! Do „Strielnyj” i nazod! Bis, bis! Wiela mōm u wos dugu? Przidźcie jutro! Co to dzisioj grajōm w tyjatrze? Ach, kiebyście wiedzieli, jak jo wōm przaja! Ja abo niy? Ja? Och, moja roztomiyło! Nō tōż pyrsk! Bedyyyner! Xeres pijecie? Maryj, dejcie mi ino kwaski po ôgōrkach! Redachtōr sōm w dōma? Jo niy mōm talyntu? Dziw biere! Nō tōż z czego jo byda żōł? Pożyczycie piynć marek? Do „Salōna”! Chopy, już je widno! Jo żech jōm pociep! Użyczycie mi kabot? Żōłto do roga! Jo już i tak je ôżarty! Herr dochtōr, jo umiyrōm! Pożycz na lyk! Małowiel a bych umar! Jo żech schud? Tōż można do „Jaru”? Nō toć sie werci! A dyc dejcie mi jako robota! Prosza! Yyy, z wos je ale leber! Jak sie to idzie tak uniyskorzać! Sam sie niy

¹ Leki? (*łac.*).

rozchodzi ô pijōndze! Nō toć, ô pijōndze! Jo sie zastrzela! Szlus! I niych to wszyjsko pierōn strzeli! Żegnōm cie, ôszkliwe žyci! Atoli... niy! To żeś je ty, Lisko? To już je kōniec, maman! Jo żech już swoji przeżōł. Ujku, docie mi robota? Ma tante², landauer nadjecho! Merci, mon oncle!³ Jo żech sie ôdmiyniōł, pra? Schacharzōł sie? Cha! Cha! Napiszcie tyn brif! Ōżynić sie? Za pierōna! Ōna je przeca wydano! Ekscelyncyjo! Serge, przedstōw mie swojij ōmie! Ksiynżno! Jacy ōni sōm szykowni! Starzi? A katać tam! Ōni chcōm, coby im świadczyć! Docie mi zesel we drugij raji?

Miyndzy 30 a 50 lot. Zaś mi sie niy wydarziło! Mocie wakat? Dziewinyć bez trōmf! Siedym herc! Rozdowejcie, votre excellence⁴. Dochtere, wyście sōm ôkropiczni! Jo mōm marskość wōntroby? Farmazōny! Wielu tyż to bierōm te doctory! A wielu mo wiana? Fto sie žyni, tyn sie miyni! Szczynść Boże modyj porze! Mōj aniołku, jo przeca niy moga niy grać we szkata! Wrzody żōłōndka? Synek albo cera? Podany na ôjca! Cha, cha, cha... niy wiedziōł żech! Wygroł żech, mōj kociku! Jerōnie, juzaś żech przefulo! Synek albo cera? Podany... na ôjca! Godōm ci, co jo jōm niy znōm! Styknie tyj zowiści! Fanny, jadymy! Keta? Szampana! Wiynszuja sztajgōnku! Merci! Co trza robić, coby schuś? Jo je glacaty?! Niy napasztujcie mje, szwigermuter! Synek albo cera? Karolinchyn, jo je napity! Dej dziōbka, moja Niymeczko! Zaś tyn lōmp siedzi u baby?! Wielu mocie dzieckōw? Spomōżcie boroka! Jako mocie cacano cera! Diobli w cajtōngu naszkryflali! Pōdź sam ino! Zarozki cie spiera, ty diosecki giżdzie! Toś ty mi spuczōł ta peruka?

Starość. Jadymy do badu? Wydej sie za niego, moja cero! Gupi? A niych tam! Lichy tancyrz, ale nogi mo wyzgierne! Sto marek za... ku-sika?! Nō ty siarōnie mały! Cha! Cha! Cha! Zjysz se kuropatwa, dziōłszko? Z ciebie, synek, je ale ōne... ôszkliwiec! Zapōminosz sie, modzikul! Pst! Pst! Pst! Jo ppprzaja muzyce! Szōm, szōm... pana! „Sowizdrzoła” czytosz? Cha! Cha! Cha! Niesa bōmbōny dlo wnukōw! Mōj synek je szwarny, ale jo żech bōł szwarniejszy. Kaj sōm te czasy? Jo i ô ciebie, Ymko, niy zapōmniōł w testamyncie! Yjsz, jaki jo je! Taciczku, dejcie

² Ciotko (fr.).

³ Dziynkuja wōm, ōnkel! (fr.).

⁴ Wasza ekscelyncyjo (fr.).

mi zegarek! Ôpuchlizna? Pojakiymu? Wieczne ôdpoczywani! Przociele
ślimtajōm? A ônyj pasuje po czornu! Ôd niego czuć! Spoczywey w po-
koju, zocny ôbywatelu!

1882

Z ruskigo przełożyła Agnieszka Gasz

Agnieszka Gasz

Instytut Językoznawstwa
Uniwersytet Śląski w Katowicach
ORCID: 0000-0003-0413-0016
agnieszka.gasz@us.edu.pl

Zdrzōdło: Чехов А.П.: *Жизнь в вопросах и восклицаниях*. В: *Юмористическая проза*. Санкт-Петербург 1996, с. 18–21.